

Nová koncepce časopisu Demografie

Před třemi roky si demografové ale i statistici, sociologové, geografové, ekonomové, historici, lékaři a mnoho dalších odborníků, kteří pracují s demografickými daty, připomněli 50leté trvání časopisu Demografie, revue pro výzkum populačního vývoje¹.

Historie

Demografie začala vycházet v roce 1959 a její vznik byl výsledkem několikaleté usilovné práce zaměstnanců statistického úřadu (tehdy Státního úřadu statistického) – především jeho předsedy Františka Fajfry a vedoucího oddělení demografie Vladimíra Srba. Časopis spolu s nově založenými demografickými institucemi – Státní populační komisí (1957) a Československou demografickou společností (1964) byl reakcí na nepříznivý populační vývoj republiky v 50. letech 20. století, zejména na snižující se úroveň porodnosti. Dodejme, že svůj podíl na vytvoření široké platformy pro studium populačních otázek v Československu měla také Mezinárodní unie pro vědecké studium populace (IUSSP) při OSN, která nabádala k vytvo-

ření národních komitétů v jednotlivých zemích světa (1954)². Hodnocení populačního vývoje Československa, zejména prosazování pronatalitní populační politiky bylo hlavním tématem časopisu po celou dobu jeho existence³. Orientace na národní problémy samozřejmě nebránila kontaktům se zahraničními demografy, účastí na mezinárodních konferencích, ale např. i vydávání dalšího periodika – čtyřjazyčné Demosty (zkratka slov demografie a statistika) – vzniklé opět především z iniciativy Vladimíra Srba a tehdejšího předsedy SÚS Jana Kazimoura. Demosta vycházela v letech 1968–1988.

Po roce 1989 a zejména po vstupu České republiky do Evropské unie se spolupráce se zahraničními institucemi stala ještě intenzivnější. Nicméně jazyková bariéra nedovolila anglicky mluvícím badatelům blíže se seznamovat s novými problémy našeho populačního vývoje, který se od počátku 90. let 20. století vyznačuje nedostatečnou úrovní reprodukce obyvatelstva, jeho stárnutím a opět nastolil otázku pronatalitní a rodinné politiky státu.

Jistým, ale spíše jednostranným řešením bylo založení elektronického časopisu Czech Demography (2007–2010), který byl koncipován

Jeden z návrhů nové podoby časopisu Demografie

jako výběr nejlepších článků z jednoho ročníku Demografie (články vycházely v angličtině). Czech Demography měla i za krátkou dobu své existence ohlas, např. francouzský demograf Jacques Vallin ji vítal jako dobrý přehled o současné české demografii.

Současnost

Novým mezníkem v dosavadním 50letém vývoji časopisu se stalo rozhodnutí předsedkyně ČSÚ Ivy Ritschelové a redakční rady časopi-

su vydávat jedno číslo Demografie v anglickém jazyce a otevřít se tak ještě více vědecké veřejnosti v zahraničí. „...Převážně národní obsah“, uvedla, „je v současném světě spíše limitujícím faktorem, který omezuje pluralitu představovaných názorů, prodlužuje čas potřebný k přijetí inovativních myšlenek a redukuje možnosti profesionální sebeprezentace publikujících odborníků. Je načase provést změny, které posunou časopis dopředu, posílí jeho význam, zvýší odbornou a vědeckou prestiž, ale i komfort čtenáře“⁴. Od letošního roku 2011

tedy bude Demografie vycházet ve třech číslech česky a posledním čtvrtém čísle anglicky. Anglické číslo bude k dispozici jak autorům od nás, tak z celého světa. Čtvrtletník Demografie bude nadále vycházet v tištěné podobě, ale bude mít novou grafickou úpravu a bude i v elektronické podobě (se čtvrtletním zpožděním) na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Věra Hrušková
odbor vnější komunikace

¹ Podrobnější informace o 50leté existenci časopisu naleznete zejména v článcích M. Kučery, Z. Pavlíka, J. Rychtaříkové a J. Růžkové uveřejněných na CD ROMu v Demografii, 2009, 51 (1).

² Šubrtová, A. Organizace demografického bádání v Československu před založením ČSDS a Populačního ústavu. In 20 let ČSDS při ČSAV, Praha 1985, s. 23–37.

³ Kučera, M. Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. Demografie, 2008, 50 (4), s. 230–239.

⁴ Ritschelová, I. Úvodník. Demografie, 2010, 52 (4), s. 233.